

اگر ملک عبدالله بمیرد؛ نشانه های جنگ قدرت

بازار اخبار، شایعات و تحلیل های مرتبط با مرگ پادشاه سعودی بی جهت داغ نیست؛ چرا که مرگ پادشاه سالخورده و بیمار می تواند اتفاقات مهمی را در سطوح داخلی، منطقه ای و بین المللی به دنبال داشته باشد؛ از اختلافات داخلی و جنگ قدرت بین بازماندگان او در خانه آل سعود گرفته تا تحولات عمده در اقتصاد انرژی و تغییرات قابل انتظار در نقشه جغرافیای سیاسی منطقه.

از اخبار، شایعات و تحلیل های مرتبط با مرگ پادشاه سعودی بی جهت داغ نیست؛ چرا که مرگ پادشاه سالخورده و بیمار می تواند اتفاقات مهمی را در سطوح داخلی، منطقه ای و بین المللی به دنبال داشته باشد؛ از اختلافات داخلی و جنگ قدرت بین بازماندگان او در خانه آل سعود گرفته تا تحولات عمده در اقتصاد انرژی و تغییرات قابل انتظار در نقشه جغرافیای سیاسی منطقه.

به گزارش جام جم آنلاین، در این سلسله نوشتار تلاش می شود ضمن ترسیم برش و نیمرخ از وضعیت واقعی سیاسی اجتماعی عربستان سعودی، تحولات احتمالی مرتبط با مرگ ملک عبدالله پادشاه عربستان در قالب سناریوهای احتمالی آینده با توجه به شدت تاثیرگذاری متغیرها و فاکتورهای دخیل در تحقق این سناریوها مورد بررسی قرار گیرد. چشم همه ناظران تحولات بین المللی به قصر پادشاهی عربستان سعودی دوخته شده است؛ جایی که آستان تحولاتی جدید نه تنها برای خود عربستان سعودی بلکه برای منطقه و جهان است؛ آنجا که گفته می شود تعیین می کند درجه تنش های امنیتی منطقه همیشه ملتهب خاورمیانه چه زمان و چقدر بالا برود یا پایین بیاید، لوله های انتقال نفت چقدر از این طلای سیاه را به بازارهای جهانی تزریق و همزمان، اقتصاد جهانی را تا چه حد با نوسان روبرو کند؛ هرچند بسیاری بر این باورند که تصمیم گیرنده اصلی در چنین مسائل حساس و تاثیرگذاری، کاخ آل سعود نیست و تصمیم های حیاتی در جایی دیگر هزاران کیلومتر دورتر از ریاض در آنسوی آبهای آتلانتیک اتخاذ می شود، با این حال نمی توان منکر تاثیرگذاری جغرافیایی سیاسی رژیمی شد که مدعی است نه تنها تاثیرگذاری ژئواکونومیک دارد بلکه می گوید قدرت اصلی و فصل الخطاب در تعیین مختصات ژئوپولیتیکی جهان اسلام نیز هست.

شاهزادگان مستهلک و بحران سالخوردگی

در پایان ماه دسامبر 2014 التهاب شدید ریوی و احتمال دچار شدن عبدالله 91 ساله به سرطان او را راهی بیمارستان کرد. درمانگران صاحب بزرگترین لوله های نفت جهان این بار به لوله های اکسیژن متوسل شدند تا بتوانند چند صبحی به او فرصت تنفس بدهند.

فعالان اجتماعی مانند «مجتهد» چهره ای که گفته می شود گمنام است اما اطلاعات مهمی را از دربار پادشاهی سعودی دریافت می کند در صفحات اجتماعی نوشت که پادشاه بیمار کاملاً بیهوش شده تا پاکسازی و درمان ریه های فرسوده اش ادامه یابد. جز دو برادر او نیز هیچ کس اجازه ملاقات با وی را ندارد هر چند خیمه و خرگاهی برای اطمینان برخی شخصیت ها از سلامت!! پادشاه برپا شده است. همه نشانه ها اما حاکی از وضعیت شدیداً وخیم شاه سعودی است. آن گونه که پایگاه اطلاعاتی-امنیتی اسرائیلی دبکا نوشته است، چند روز قبل دو تیم مجهز پزشکی آمریکایی به عربستان سعودی وارد شدند یک تیم متخصص در بیماری های ریه و تیمی دیگر متبحر در تشخیص و درمان سرطان. دبکا می نویسد که در خلیج فارس شایعات قدرتمندی بر این محور شکل گرفته است که امیر سلمان بن عبدالعزيز ولیعهد و وزیر دفاع عبدالله به عنوان پادشاه سعودی بر مسند برادر ناتنی تکیه خواهد زد.

اما مساله اینجاست که سلمان 78 ساله نیز وضعیتی چندان بهتر از برادر پادشاه خود ندارد و از مشکل زوال عقل و آلزایمر رنج می برد. با این حال برای این مشکل هم چاره ای اندیشیده شده است. ظاهراً قرار نیست پروتوکول ها به هم بخورد و تا زمانی که فرزندی از عبدالعزيز زنده باشند قرار است که نشان پادشاهی در بین برادران دست به دست شود حتی اگر همه آنها در چند قدمی مرگ و با نارسایی های شدید جسمی گلاویز باشند، هر چند تشکیلات موسوم به هیات بیعت اختیارات شاه را به ولیعهد منتقل کند.

تدابیر پادشاه بیمار

گویا پادشاه سعودی که پیشتر می دانست اوضاع مساعدی ندارد دست به کار شده بود و شاهزاده مقرر 70 ساله، برادر دیگر را در مارس 2014 به جانشینی ولایتعهدی با این شرط گماشت که در صورت مرگ ولیعهد، مقرر ولیعهد جدید باشد تا همه کاره امور مملکت و پادشاه پشت پرده شود و همزمان صدای تظلم خواهی و اعتراض سایر شاهزادگان را بلند کند. در پاسخ به این اعتراض ها، ملک عبدالله تلاش کرد مناصب دیگر را به گونه ای مدیریت کند که پتانسیل های اختلاف و جنگ قدرت بیش از این به سطح نیاید.

پیشتر در ماه می 2013 امیر متعب 62 ساله فرزند پادشاه بیمار از منصب فرماندهی گارد سلطنتی برداشته شده و به سمت وزیر گارد سلطنتی گماشته شده بود. گفته می شد که این اقدام ملک عبدالله در گماردن فرزند خود به این سمت ناشی از ترس درباره احتمال وقوع کودتا از سوی برخی برادرزاده های رقیب در دربار پادشاهی بود. در مقابل، سلطان سالخورده که پیشترها قصد داشت محمد بن سلمان فرزند ولیعهد فعلی و شاه بیمار آینده (به علت آلزایمر

سلمان) را به معاونت وزارت دفاع بگمارد از این تصمیم منصرف شد تا تنها سکوی پرتاب فرزند شاه بعدی را به سوی منصب وزیر دفاع از وی گرفته باشد زیرا احتمال این موضوع خیلی قوی بود که با پادشاه شدن سلمان، فرزندش محمد وزیر دفاع شود و تقسیم قدرت داخلی به هم بخورد.

تحرکات شاهزاده متعب

شاهزاده متعب اما به وزارت دفاع راضی نمی شود. او سازوکار رایج در خاندان پادشاهی و وصیت عبدالعزیز، جد خود را درباره ادامه پادشاهی در میان عموهای خود قبول ندارد. عبدالعزیز وصیت کرده بود که تا زمانی که حتی یکی از فرزندان زنده باشند پادشاهی نباید به فرد دیگری اعم از نوه ها برسد.

متعب راه واشنگتن را در پیش گرفت؛ جایی که بسیاری از تصمیم های حیاتی عربستان سعودی در آنجا اتخاذ می شود یا دست کم مشورت با کاخ سفیدنشینان تاثیر مستقیمی بر سیاست های اتخاذی آل سعود دارد.

پایگاه صوت القاهرة نوشت: متعب در 19 نوامبر 2014 (28 آبان 1393) با باراک اوباما در کاخ سفید دیدار کرد. نشست 45 دقیقه ای به شکست انجامید و متعب نتوانست اوباما را متقاعد سازد که شایسته منصب پادشاهی عربستان است. از این گذشته آمریکایی ها بیشتر مایل به پادشاه شدن شاهزاده محمد بن نایف وزیر کشور فعلی (پسر عموی متعب) برای پادشاهی بودند و به او باور بیشتری داشتند؛ شاهزاده ای که تحصیل کرده آمریکاست و گفته می شود هماهنگی مناسبی با واشنگتن در مسائل مهمی مانند مبارزه با تروریسم دارد.

جام جم آنلاین- جواد ارشادی